

Slovensko kulturno središče Planika se že 25 let prizadeva za ohranjanje slovenskega jezika in kulture ter za spodbujanje rabe slovenskega jezika v Kanalski dolini. Aktivno je na različnih področjih, ki segajo od organiziranja tečajev slovenščine in prirejanja kulturnih prireditev doraziskovanja na terenu in objavljanja znanstvenih monografij.

Ustanovljeno je bilo februarja 1997 na pobudo kulturnega društva Planika in glasbene šole Tomaža Holmerja Glasbene matice in vse do danes zaseda osrednji položaj v kulturnem življenju Kanalske doline ter uzavešča prisotnost slovenske kulture in jezika.

Prvenstveno razvija dejavnosti namenjene mladim in najmlajšim, ki jih vključuje v izobraževalno, raziskovalno in kulturno dejavnost ter jih spodbuja k aktivnemu delovanju v večjezični in večkulturni stvarnosti na Tromeji. Med osrednje aktivnosti središča vsekakor sodijo tečaji slovenščine za šolobvezne otroke od 6. do 14. oz. 16. leta starosti, ki jih središče organizira v svojih prostorih že od leta 1977.

V šolskem letu 2003 in 2004 je bilo sicer središču poverjeno učenje slovenščine v vrtcih in osnovnih šolah Kanalske doline. Takrat so postavili pogoj, da bi bila slovenščina tudi omenjena kot predmet v spričevalu, kar so tudi dosegli. Sedaj je slovenščina nekako prestopila šolski prag v okviru večjezičnega pouka, a je še vedno potrebno nadoknaditi znanje jezika, zato še naprej prirejajo izbirne tečaje.

Zaradi kovida so lani uvedli tečaje na daljavo za šoloobvezne otroke, a po dolgem premoru tudi tečaj za odrasle seveda na spletu. Letos so v sodelovanju z ZSKD prvič priredili tečaj jezika v živo na snegu.

Da bi utrjevali znanje in rabo jezika so vrsto let prirejali poletne kolonije ob slovenskem morju in raziskovalne taborne za otroke ter poletne ustvarjalne delavnice. Seveda razvijajo tudi kulturne dejavnosti. Osrednji prireditvi sta Primorska in Koroška poje na Trbižu (v preteklosti je potekala tudi v Naborjetu in Ukvah), ki sta ju združili v eno samo kakovostno in odmevno prireditev ter Večer slovenske kulture, to je praznovanje slovenskega kulturnega praznika, na katerem imajo vlogo protagonistov domači otroci in gojenci Glasbene matice.

Središče seveda deluje vse leto in izvede samostojno ali v sodelovanju z drugimi slovenskimi društvi in ustanovami iz FJK, Slovenije in Koroške prireditve, gostovanja, glasbene nastope...

Slovensko kulturno središče Planika deluje tudi na raziskovalnem področju. Nastalo je tako kakih trideset knjižnih naslovov.

Leta 2014 so na primer ujeli zadnje govorce slovenskega jezika v Lipalji vasi in izdali monografijo, posebno publikacijo so posvetili tudi Ovčji vasi.

V okviru poletnih taborov s skupino jezikoslovcev in domačinov so raziskali slovensko narečno oblačilno izrazje. Tako je nastal slovar krajevne slovenskega izrazoslovja in to tudi v drugih jezikih doline. Zelo odmevna je bila tudi raziskava o umiti in v prt zaviti lobanji, ki je doživela tudi objavo.

SKS Planika se prizadeva tudi za povezovanje Slovencev na Tromeji z osrednjo Slovenijo, zlasti s soslednjimi kraji, ter s Koroško in seveda s slovensko skupnostjo v Furlaniji Julijski Krajini.